

ærede Medlem i den Henseende gjorde overfor det sønderjydske Spørgsmaal.

Jeg skal dernæst vende mig til det ærede Medlems Udtalelser om Begivenheden den 5te August 1914, idet jeg dog her skal tillade mig i Forbigaaende at rette ogsaa et Ord til det ærede Medlem Hr. Christmas Møller. Det ærede Medlem var saa venlig at sige om mig, at naar man sagde til mig, at jeg havde forkyndt, der aldrig vilde blive Krig i Europa, kunde jeg med talrige Citater fra mine Skrifter bevise, at dette havde jeg aldrig sagt. Men, fortsatte det ærede Medlem — saa vidt jeg opfattede ham —, det hjælper ikke, at disse Beviser bliver ført frem. Nej, overfor den konservative Agitationsmaade tror jeg for saa vidt heller ikke, det hjælper. Hvor tidt man saa beviser Urigtigheden af de Paastande, som denne Agitation bygges paa, vil Omkvædet blive ved at gaa igen, naar det nu en Gang er kommet til at staa i de dertil indrettede Valgbøger og dertil bestemte Agitationsartikler og de paagældende Aviser. For dette Spørgsmaals Vedkommende er Forholdet dette, at jeg paa det Tidspunkt, da man førte den store Forhandling om vore Militærforhold herhjemme, advarede imod de Forsøg, der blev gjort paa at skabe en Art Paniktilstand i dette Land under Indtryk af en Forestilling om, at Sværdet ligesom hang os over Hovedet fra Morgen til Aften. Men jeg har ved Siden heraf bestandig understreget, at Muligheden for en Krig mellem Stormagterne fandtes, og jeg har bygget hele den Opfattelse af Militærpolitikken, som jeg var Talsmand for, netop paa denne Mulighed, idet jeg atter og atter har sagt, at hvis denne Mulighed ikke forelaa, var det kun et Spørgsmaal om Udgifter og Anstrengelser fra dansk Side, men dette var et ringe Spørgsmaal i Forhold til den Betydning, hele Sagen havde, netop fordi Muligheden for den store Krig fandtes, og fordi vi for vort Vedkommende mente, at det Militærvæsen, vore Modstandere ønskede at skabe, vilde forøge Vanskelighederne og Farerne for Danmark. Men jeg venter heller ikke, at det skal hjælpe, at jeg siger dette nu. Det ærede Medlem og hans Meningsfæller — og i den Henseende er det tør jeg maaske sige, Partiet Venstre ikke blot det allermindste Haar bedre end de Herrer Konservative — vil formodentlig ufortrødent fortsætte deres Agitation i den Henseende, nøjagtig ligesom de har gjort før.

Det ærede Medlem Hr. Holstein har en anden Udtalelse fra tidligere Tid, som han har lagt særlig Vægt paa i den Polemik, som

han ved denne Lejlighed har ført frem. Det er en Udtalelse, jeg har fremsat i 1907 om, at man ikke skulde gaa til en Spærring af Bælterne ved Befæstningsanlæg, Miner og andre militære Foranstaltninger. Om denne Udtalelse tør jeg uden Overdrivelse sige, at den er blevet slæbt gennem et Utal af Vælgermøder. Det er derfor heller ikke første Gang, jeg møder den, naar jeg ser den staa som det prangende Motto over det ærede Medlems Artikel. Hvis det ærede Medlem tror, at det er en Opdagelse, han har gjort, tager han meget fejl. Jeg har meget hyppig hørt Sætningen, men jeg har ikke truffet i de Diskussioner, den har givet Anledning til, nogen af vore ærede Angribere, som har haft nogen Klarhed over, hvorfra de havde Sætningen, og hvad den Artikel drejede sig om, som Sætningen stod i. Jeg ved ikke, om det ærede Medlem er paa det rene dermed. (Holstein: Jeg har holdt „Det ny Aarhundrede“.) Det ærede Medlem har holdt „Det ny Aarhundrede“; det forbyrder mig, at der er kommet saa daarlige Resultater med Hensyn til Standpunkt ud deraf. Men om det ærede Medlem er paa det rene med, i hvilken Sammenhæng denne Sætning fremkom, er jeg ikke saa klar over. Det var i en Diskussion, der paa det Tidspunkt førtes i Danmark om de forskellige Muligheder for en ny Militærordning, og det fremstilledes, hvorledes man paa den ene Side havde dem, der søgte det hele knyttet til Københavns Landbefæstning, hele den gamle Plan, som de Konservative den Gang sluttede sig til, og paa den anden Side var der militære Planer fremme om en Række Befæstningsanlæg ved Bælterne og i Forbindelse dermed Forberedelse af Minespærringer og andet tilsvarende. Overfor dette rettede jeg en lignende Kritik som mod den konservative Plan; jeg føjede til, at det sagdes, at denne sidste Plan forfægtedes af den daværende Forsvarsministers, den nuværende Kirkeministers, betroede Raadgiver, Kaptajn Lütken, men at dette kun var Rygter, som man maatte lade staa ved deres Værd, da de udgik fra de Officerskredse, som var Modstandere af denne Plan. Men selve Planen vendte jeg mig imod ud fra den Betragtning, at en saadan Fremgangsmaade vilde volde forøget Fare for Danmark, idet jeg tilføjede, at forudsat, at Tilstanden var denne — som den paa det Tidspunkt var —, at England paa Havet var ganske overmægtigt, da vilde der, hvis der ingen Spærringer fandtes ved Bælterne, være al Sandsynlighed for, at den tyske Flaade ikke kunde løbe ud af sine Havne i Østersøen mere end i Nordsøen, og at vi derfor ikke vilde blive udsat for